

ла, наскільки великий вплив на розвиток теорії динамічних систем мають його праці.

За результатами досліджень, проведених останнім часом, Олександр Миколайович запропонував концепцію «ідеальної турбулентності» — нового математичного явища у детермінованих системах. Воно моделює у часі і просторі найскладніші властивості турбулентності, а саме: процеси утворення когерентних структур спадаючих масштабів і зародження випадкових станів. Розвинений О.М. Шарковським новий підхід до вивчення нелінійних задач математичної фізики, що полягає у зведенні їх, коли це можливо, до різницевих рівнянь з неперервним часом, допоміг з'ясувати математичні закономірності самозародження хаотичних еволюцій у детермінованих системах і формування з бігом часу фрактальних або навіть випадкових структур. Явище ідеальної турбулентності включене до енциклопедії з «нелінійної науки» (Encyclopedia of Nonlinear Science, Routledge, Taylor & Francis Group, 2005). З математичного погляду наявність ідеальної турбулентності означає, що атрактор динамічної системи перебуває зовні фазового простору і має фрактальні або навіть випадкові функції. Ідеальна турбулентність спостерігається в ідеалізованих моделях різноманітних реальних процесів електродинаміки, акустики, радіофізики тощо.

Наукову роботу О.М. Шарковський успішно поєднує з педагогічною та науково-організаційною. Із середини 60-х років він читав загальні курси та лекції з теорії динамічних систем на механіко-математичному факультеті рідного університету. Організовані Олександром Миколайовичем конференції та школи вирізняють високий науковий рівень, широта тематики, залучення фахівців з різних галузей природознавства.

Перу ювіляра належить майже 250 наукових праць, з них п'ять монографій, написаних у співавторстві з учнями, серед яких 3 доктори і 17 кандидатів наук. Багато енергії і часу Олександр Миколайович присвятив зміцненню наукових зв'язків — виступав з лекціями в університетах та дослідних центрах більш як 20 країн Європи та Америки, Китаю і Австралії. О.М. Шарковський входить до редколегій міжнародних математичних видань, зокрема, є співредактором часопису «Journal of Difference Equations and Applications» (США).

Видатні досягнення вченого відзначені преміями НАН України ім. М.М. Боголюбова та ім. М.О. Лаврентьєва.

Наукова громадськість, колеги та учні щиро вітають Олександра Миколайовича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, нових злетів у науковому пошуку на благо нашої Вітчизни.

90-річчя члена-кореспондента НАН України В.Д. БРАТУСЯ

26 грудня виповнилося 90 років знаменитому вченому у галузі медицини члену-кореспонденту НАН України Василю Дмитровичу Братусю.

В.Д. Братусь народився у 1916 році у селищі Дашковському Актюбинського району Казахстану, у великій родині хліборобів, де було восьмеро дітей.

З дитинства не цурався усякої праці, допомагав батькам у їхніх трудах, вчився не пасувати у складних життєвих обставинах. А їх на довгому життєвому шляху Василя Дмитровича було чимало.

У 30-ті роки доля привела його до Києва. Тут Василь Братусь закінчив спочатку медичний технікум, а згодом, з відзнакою, — Київський медичний інститут. У 1935 р. став слухачем Куйбишевської військово-медичної академії. Від перших днів Фінської війни В. Братусь служив лікарем у лижному батальйоні. З початком Великої Вітчизняної його мобілізують на Ленінградський фронт. Працює хірургом у медсанбаті, багато оперує, набуває цінного досвіду роботи в екстремальних умовах. З військовим госпіталем хірург В.Д. Братусь пройшов усю Європу, врятував життя сотням бійців. Закінчив війну провідним хірургом армійського госпіталю у Празі.

У 1945 р. Василь Дмитрович повертається до Києва. Тут він поринає у педагогічну і наукову роботу: викладає у медичному училищі і водночас працює над кандидатською дисертацією. 1947 року успішно захищає дисертаційну роботу, згодом стає доцентом Інституту вдосконалення кваліфікації лікарів.

Талант науковця, педагога й організатора не залишився не поміченим. Василя Дмитровича запрошують на роботу до Міністерства охорони здоров'я УРСР. Спочатку він працює начальником управління навчальних медичних закладів, згодом стає заступником міністра, а впродовж 1954—1963 і 1967—1976 років очолює міністерство.

Працюючи на відповідальних державних посадах, ректором Інституту вдосконалення кваліфікації лікарів і Київського медичного інституту, В.Д. Братусь не припиняє інтенсивних наукових досліджень. Він захищає докторську дисертацію, пише монографії, у яких узагальнює багаторічний

досвід хірургічної практики і результати наукового пошуку.

За десятиліття такої активної діяльності Василь Дмитрович написав 458 наукових праць, з них 15 опубліковані за рубежом. Він має 8 авторських свідоцтв на винаходи, є автором 12-ти монографій, найвідоміші з яких — «Термические ожоги», «Острые желудочные кровотечения», «Интенсивная терапия в неотложной хирургии», «Геморрагический шок».

У студентській аудиторії і в дослідній лабораторії В.Д. Братусь, як педагог і науковець, завжди дбав про формування наукової зміни. Він підготував 4 доктори і 14 кандидатів медичних наук.

Василь Дмитрович — член правління Міжнародного товариства хірургів. З 1974 року він є заступником голови правління Республіканського наукового товариства хірургів, членом редколегії журналу «Клиническая хирургия». Упродовж 30-ти років працював на громадських засадах президентом медичної секції Українського товариства дружби і наукових зв'язків із закордоном.

За звитяжну працю у роки Великої Вітчизняної війни і чільний внесок у розвиток медичної науки Василь Дмитрович нагороджений дев'ятьма орденами та 16 медалями. Українська держава відзначила його орденом Ярослава Мудрого V ступеня.

В.Д. Братусь — Заслужений діяч науки України, лауреат Державної премії УРСР й академічної премії ім. О.О. Богомольця.

Нині учений обіймає посаду професора кафедри факультетської хірургії Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця.

Наукова громадськість, численні учні, колеги і друзі палко вітають Василя Дмитровича зі славним ювілеєм, зичать йому здоров'я, життєдайної енергії, щастя бачити своїх вихованців гідною зміною.